Perustuslakivaliokunta

Keskiviikko 26.11.2025 klo 8.30—11.00

Läsnä
puheenjohtaja Heikki Vestman kok
varapuheenjohtaja Wille Rydman ps
jäsen Fatim Diarra vihr
jäsen Petri Honkonen kesk (4, 5, 6, 7, 8, 10, 11) (3, 9 osittain)
jäsen Hannu Hoskonen kesk (4, 5, 6, 7, 8) (3, 9 osittain)
jäsen Atte Kaleva kok (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (3 osittain)
jäsen Teemu Keskisarja ps
jäsen Kimmo Kiljunen sd (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (3 osittain)
jäsen Johannes Koskinen sd (4, 5, 6, 7, 8) (3, 9 osittain)
jäsen Jarmo Lindberg kok
jäsen Mats Löfström r (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (3 osittain)
jäsen Mira Nieminen ps (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (3 osittain)
jäsen Johanna Ojala-Niemelä sd
jäsen Onni Rostila ps (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (3 osittain)
jäsen Ville Skinnari sd (4, 5, 6, 7, 8) (3, 9 osittain)
jäsen Henrik Vuornos kok (7, 8, 9, 10, 11) (6 osittain)
jäsen Johannes Yrttiaho vas
varajäsen Karoliina Partanen kok (3, 4 osittain)

Sihteerit
valiokuntaneuvos Johannes Heikkonen
valiokuntaneuvos Lauri Koskentausta
valiokuntaneuvos Liisa Vanhala

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 7 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Todettiin, että kokous ei ollut päätösvaltainen.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaivosmineraaliverolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 127/2025 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaivosmineraaliverolain muuttamisesta A 3

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Merkittiin, että kokous tuli päätösvaltaiseksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Päätettiin lisätä kappaleen 5 jälkeen uusi kappale seuraavasti: "Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan sillä, että laissa on ilmaistava verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteet, tarkoitetaan, että lain sanamuodon perusteella on oltava ennakoitavissa, mitkä oikeustoimet synnyttävät verovelvollisuuden ja mikä on veron suuruus. Perustuslain 81 §:n 1 momentista johtuu, ettei verovelvollisuus tai veron suuruus voi perustua esimerkiksi lain esitöistä ilmeneviin seikkoihin taikka oikeudellisesti sitomattomiin instrumentteihin, kuten viranomaisen ohjeeseen tai suositukseen, vaan sen on perustuttava lain sanamuotoon."

Päätettiin korvata kappaleen 6, josta oli tullut kappale 7, kaksi ensimmäistä virkettä seuraavilla virkkeillä: "Perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että 4 §:n 1 momentissa tarkoitetut hintatietojen lähteet säädetään lain 4 §:n 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella. Koska hintatietojen lähteisiin liittyy tosiasiallisesti veron määrään vaikuttavia valinnanvaraisia elementtejä, ne jättävät harkintavaltaa valtioneuvostolle kaivosmineraaliveron verotusarvon määrittelyssä käytettävien viitehintojen valinnan suhteen. Lisäksi jo kaivosmineraaliverolain säätämiseen johtaneessa hallituksen esityksessä on tiedostettu verotusarvon määrittelyyn liittyvät epäselvyydet ja haasteet (HE 281/2022 vp, s. 16). Näin ollen myös ehdotettu 5 § jättää veron suuruuden perusteiden määräytymisen sillä tavoin avoimeksi ja epämääräiseksi, ettei ehdotettava lain tasoinen sääntely täytä perustuslain 81 §:n 1 momentin vaatimusta veron suuruuden perusteiden säätämisestä lailla."

Päätettiin poistaa kappaleen 9, josta oli tullut kappale 10. ensimmäinen virke.

Päätettiin korvata kappaleen 12, josta oli tullut kappale 13, viimeisen virkkeen sana "elinkeinotoimintaa" sanoilla "luvan piirissä olevaa elinkeinoa"

Päätettiin muuttaa kappale 15, josta oli tullut kappale 16, kuulumaan seuraavasti: "Ehdotettava sääntely muodostuu hallituksen esityksessä kuvattujen tietojen valossa merkittäväksi, olemassa olevaan elinkeinotoimintaan kohdistuvaksi veronkorotukseksi. Perustuslakivaliokunta katsoo, ettei sitä näin ollen voida pitää ongelmattomana perustuslaissa turvatun omaisuudensuojan ja elinkeinovapauden kannalta. Valiokunta kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että kaivosyritysten kannattavuus riippuu monista eri seikoista. Elinkeinotoimintaan liittyy yrittämisen vapauden piiriin kuuluva riskin ottaminen. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kaivosyritysten on mahdollista sopeuttaa toimintaansa ja sillä tavoin pienentää kielteisiä vaikutuksia liiketoiminnan kannattavuuteen (vrt. PeVL 46/2025 vp). Kokonaisuutena arvioiden sääntely veron määrästä ei muodostu sillä tavoin kohtuuttomaksi, että sääntely olisi omaisuudensuojan tai elinkeinonvapauden kannalta säätämisjärjestykseen vaikuttavalla tavalla ongelmallista."

Päätettiin muuttaa kappale 16, josta oli tullut kappale 17, kuulumaan seuraavasti: "Perustuslakivaliokunta kuitenkin korostaa, että lainmuutoksen vaikutuksia tulee seurata tarkoin.

Jos valiokunnan saamasta selvityksestä poiketen nimenomaisesti veronkorotuksesta johtuisi kaivostoiminnan kannattamattomuus siten, etteivät kaivosyritykset pysty sopeuttamaan toimintaansa, valtioneuvoston on syytä ryhtyä toimenpiteisiin sääntelyn muuttamiseksi."

Päätettiin korvata valiokunnan päätösesityksen sanat "määräytymistä koskeva" sanoilla "määräytymisestä tekemä".

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaalihuoltolain, ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 113/2025 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaalihuoltolain, ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta A 4

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Päätettiin lisätä kappaleen 4 viimeiseen virkkeeseen sana "viivytyksettä".

Päätettiin lisätä kappaleen 8 viimeiseen virkkeeseen sanat "joita käytettäessä ei rajoiteta perusoikeuksia eikä säännellä niiden käyttöä ja".

Päätettiin lisätä kappaleen 14 viimeiseen virkkeeseen sanat "ja tämän laillisen edustajan".

Päätettiin poistaa kappale 21.

Päätettiin poistaa kappaleen 22, josta oli tullut kappale 21, viimeisestä virkkeestä sana "lähtökohtaisesti".

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi toimeentulotuesta annetun lain, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain 64 §:n ja kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 116/2025 vp

Valiokunta jatkoi asian yksityiskohtaista käsittelyä.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtakunnallisesta osaamistietovarannosta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 133/2025 vp

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun.

7. Lakialoite laiksi eduskunnan turvatoimista

Lakialoite LA 22/2025 vp

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun.

8. Eduskunnan oikeusasiamiehen toimi 1.1.2026–31.12.2029

Valiokunnan oma asia O 48/2025 vp

Valiokunnassa oli kuultavana:
- eduskunnan oikeusasiamies Petri Jääskeläinen, eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia

9. Valtioneuvoston kirjelmä Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisyä ja torjuntaa koskevista säännöistä (COM(2022) 209 final)

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 69/2022 vp

Valiokunnan lausunto PeVL 53/2022 vp
Valiokunnan lausunto PeVL 5/2023 vp
Valiokunnan lausunto PeVL 47/2024 vp
Valiokunnan lausunto PeVL 20/2025 vp
Valtioneuvoston U-jatkokirjelmä UJ 31/2025 vp
Liiteasiakirja Euroopan komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisyä ja torjuntaa koskevista säännöistä (COM(2022) 209 final)

Perustuslakivaliokuntaan on saapunut tiedoksi jatkokirjelmä UJ 31/2025 vp.

Valiokunta merkitsi asian tiedoksi.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

10. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

11. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on torstaina 27.11.2025 klo 9.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Liisa Vanhala